

כתב החתם סופר או"ח סי' י"ז ד"ה כל זה. וע"ע במנחת
חינוך (מ' ל"א) מש"כ בזה.

דף קו ע"ב

בגמ': ורב אסי אמר טעם אינו מבדיל וכו' הי"לכתא טעם
מקדש וטעם מבדיל.

בצל"ח (ביצה ד ע"ב) על דברי הגמרא שם דרב אסי ספוקי
מספקא ליה אי שני ימים טובים של גליות הוי שתי
קדושות ועל כן היה מבדיל מיומא טבא לחבריה, הקשה מדוע
אנחנו לא עושים הבדלה מיו"ט אחד לחבירו. וכתב דבאמת
יש לתמוה על רב אסי דעשה הבדלה, דהא הוי תרתי דסתרי
הבדלה מפני שהוא חול וקידוש מפני שהוא יום טוב, אלא
רב אסי ס"ל כהמאן דאמר בסוכה (מז ע"א) דיושבין בסוכה
בליל שמיני עצרת, וא"כ לא ס"ל דלא עבדינן תרתי דסתרי,
וע"כ שפיר הבדיל מיו"ט לחבירו, אבל אנן דקיי"ל דלא עבדינן
תרתי דסתרי, שפיר לא מבדילין מיו"ט לחבירו, עיי"ש.

ובשו"ת עמק הלכה (או"ח סי' קמו) כתב די"ל דגם רב אסי
חשש לתרתי דסתרי, אבל כאן היה מוכרח רב אסי
לעשות הבדלה מיו"ט לחבירו, כי רב אסי לשיטתו כאן בגמרא
דס"ל טעם אינו מבדיל, א"כ כיון שהוא אוכל ביו"ט שני לא
יכול לסמוך על הבדלת מוצאי יו"ט שני בשביל יו"ט ראשון,
וע"כ היה מוכרח לעשות הבדלה מיד במוצאי יו"ט ראשון
קודם אכילתו, אבל אנן דקיי"ל כרבא דטעם מבדיל, א"כ שפיר
אינן צריכין לעשות הבדלה במוצאי יו"ט הראשון וסומכין
אנו על ההבדלה של מוצאי יו"ט שני.

ובשו"ת יביע אומר (ח"ז או"ח סי' מז) כתב דבימי חורפו
העיר על העמק הלכה, משיטת הבה"ג והגאונים
שהביא המחבר בשו"ע (סי' רצט ס"ו), דהא דקיי"ל טעם
מבדיל זה רק להבדיל בליל מוצאי שבת, אבל אם לא הבדיל
באותה לילה אם טעם שוב אינו מבדיל, עיי"ש.

עוד כתב שם ביביע אומר, דהנה בשו"ת מעון אריה (סי' ג)
רצה להוכיח דאין תשלומין בהבדלת יו"ט, מהא דרב
אסי לא חש שילזלו ביו"ט שני והבדיל מיו"ט לחבירו ולא
סמך על הבדלת מוצאי יו"ט שני, אלא ודאי משום דאין
תשלומין להבדלת יו"ט, עיי"ש. ולפי דברי הגמרא כאן ודברי
העמק הלכה הנ"ל אין ראייה מרב אסי, משום דרב אסי היה

בגמ': מי שלא הבדיל במוצ"ש מבדיל והולך בכל השבת
כולו, ועד כמה, א"ר זירא עד רביעי בשבת, כי
הא דיתיב רבי זירא קמיה דרבי יוחנן ויתיב וקאמר לענין
גיטין חדא בשבתא תרי ותלתא בתר שבתא.

איתא בחושן משפט (סי' מ"ג סע' כ"ט) אם כתוב בשטר
עד אחר הפסח, היינו עד שיעברו רוב הימים שבין
פסח לעצרת, והש"ך (שם סקמ"ז) פסק כהר"ח דאחר פסח
היינו ט"ו יום אחר הרגל, וכתב המנחת חינוך (מצוה לא אות
י"ז) דלפ"ז לכא' ביו"ט יכול להבדיל עד ט"ו יום לאחר הרגל.
מיהו כתב דאם עבר אח"כ שבת והבדיל ודאי דיצא בזה גם
חובת הבדלה של יו"ט, (ולענין הבדלה במוצאי יוה"כ ור"ה
מסופק עד אימתי יכול להבדיל דלא מצינו בהם זמן בענין
שטרות וגיטין).

אמנם הגרע"א בגליון השו"ע הביא בשם לשון חכמים דכל
חכמי פראג הסכימו דאין תשלומין להבדלה של יו"ט,
והגרע"א פקפק בזה ור"ל דבאיסרו חג של יו"ט עדיין יכול
להבדיל, דכל יום ראשון שלאחר שבת ויו"ט לאו מתורת
תשלומין הוא.

הברכי יוסף (סי' תצ"א) הביא משו"ת בית יהודה דבמוצאי
יו"ט יכול להבדיל כל השבוע.

★★

הבנין שלמה (הוספות סי"ח) חקר אם הא דמבדיל עד יום
רביעי הוא מתורת תשלומים, וכמו בשכח להתפלל
מנחה, או דהוה עיקר זמן הבדלה, ונפק"מ במי שהזיד ולא
הבדיל במוצ"ש, דאם זה מצד תשלומין אינו יכול להשלים
וכמו בהזיד ולא התפלל דאין לו תשלומין.

וכתב דנראה להביא ראייה ברורה דאין זה מתורת תשלומין,
דבשו"ע (יו"ד סי' שמ"א) מבואר לענין אבל ר"ל
דלענין תפלה אינו צריך להשלים מאחר דהיה פטור מדין אונן,
ולענין הבדלה מבואר שם דחייב להבדיל לאחר קבורה, וע"כ
דס"ל דמה שמבדיל עד יום ג' אינו בתורת תשלומין. מיהו
כתב דלדעת הרא"ש (פ"ג דברכות ס"ב) שסובר דאונן במוצאי
שבת אינו צריך להבדיל אחר הקבורה ולמד כן ממש"א לענין
קרבן חגיגה דחייג ביום ראשון ונתפתח דלמ"ד כולן תשלומין
בראשון אינו צריך להביא חגיגה בשאר הימים, ולפ"ז מבואר
דגם הבדלה לאחר מוצאי שבת הוא רק מתורת תשלומין. וכן